

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

Силабус навчальної дисципліни

МІЖКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма
«Німецька мова і література, англійська мова»

Спеціальність
035 Філологія

Спеціалізація
035.043 Германські мови та літератури
(переклад включно) (перша – німецька)

Галузь знань
03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжкультурні аспекти перекладу
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Ткачівська Марія Романівна
Контактний телефон викладача	(0342)596141
Е-mail викладача	maria.tkachivska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	https://knf.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij/
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Міжкультурні аспекти перекладу» знайомить студентів із теоретико-методологічними засадами усного й письмового відтворення німецькомовних текстів із міжкультурним компонентом українською мовою. Аналізований спектр теоретичних проблем включає питання сутності поняття міжкультурної комунікації, її особливостей, перцептивних, вербальних та невербальних комунікативних перешкод, а також шляхів їх розпізнавання та подолання. Розглядаються норми еквівалентності перекладу; жанрово-стилістична норма перекладу; норми перекладацької мови; прагматична норма перекладу; конвенціональна норма перекладу. Практична частина курсу спрямована на формування в студентів базових навичок перекладу культурем з німецької мови на українську.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><u>Метою</u> вивчення курсу: підготувати студентів до ефективних контактів на рівні повсякденного міжособистісного спілкування, міжкультурної комунікації. Передбачено ознайомити студентів з історією виникнення та теоретичними засадами міжкультурної комунікації; розвинути культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки; сформувані вміння й навички застосування на практиці отриманих знань в конкретній ситуації міжкультурного контакту; ознайомити з методами дослідження міжкультурної комунікації.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності українського суспільства, зіставляючи їх із цінностями німецькомовної культури ✓ Здатність бути критичним і самокритичним. ✓ Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ✓ Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ✓ Здатність спілкуватися українською та німецькою мовою. ✓ Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 	

- ✓ Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ✓ Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ✓ Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ✓ Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ✓ Усвідомлення принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

- ✓ здатність розрізняти жанрово-стилістичні особливості (ознаки) різних типів тексту;
- ✓ здатність використання різних типів і видів перекладу для правильного (адекватного) відтворення значень комунікативних одиниць мовою перекладу;
- ✓ здатність розрізняти і використовувати різні види трансформацій; здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень;
- ✓ здатність вибирати перекладацький інструментарій для відтворення лексичних та фразеологічних одиниць при перекладі, критично осмислювати запропоновані завдання;
- ✓ Здатність сприймати і правильно інтерпретувати міжкультурні особливості інформації англійською мовою з друкованих, аудіовізуальних та електронних ресурсів у сфері соціально-культурного, суспільно-політичного та професійного спілкування.

5. Програмні результати навчання

- ✓ Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- ✓ Організувати процес свого навчання й самоосвіти.
- ✓ Самостійно аналізувати наукову інформацію про граматичні дослідження з метою підвищення лінгвістичної ерудиції.
- ✓ Використовувати набуті теоретичні знання з художнього перекладу при здійсненні художніх перекладів.
- ✓ Здійснювати порівняльний тексту оригіналу і тексту перекладу; Розуміти лексичні і граматичні явища та підходи до їхнього аналізу при здійсненні лексичних та граматичних трансформацій у перекладі.
- ✓ Аналізувати лексичні одиниці з точки зору їх семантичної структури, словотвірного потенціалу, зміни значення слова, сполучуваності, фразеологічних одиниць української та іноземної мови; розмежовувати випадки омонімії і полісемії, а також типи контекстів, необхідних для аналізу та зняття багатозначності.
- ✓ Використовувати отримані знання з лексикології для аналізу явищ лексикології сучасної німецької та української мов (багатозначності слова, омонімії, синонімії та ін.); здійснювати зіставлення мовних явищ лексичного рівня варіантів німецької та української мов і ширше – лексичних систем німецької і рідної мов; аналізувати словотвірні процеси та семантичні особливості лексичних одиниць в обох мовах; реферувати наукову літературу з дисципліни. Розрізняти й аналізувати частини мови, визначати їх граматичне значення та здійснювати морфологічний аналіз слова, синтаксичний аналіз словосполучення та речення мови оригіналу, співставляючи їх із мовою перекладу.
- ✓ Розрізняти й аналізувати синтаксичні одиниці: словосполучення, речення,

<p>текст, проблеми їх класифікації, семантики, прагматики тощо, співставляючи їх в мові оригіналу і в мові перекладу.</p> <p>✓ Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p>			
<p>6. Організація навчання Обсяг навчальної дисципліни</p>			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекційні заняття		20	
Семінарські заняття		10	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
6	035 Філологія	3	В
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість годин	
		лекції	заняття
			сам. роб.
Тема 1. Переклад та міжкультурна комунікація. Міжкультурна комунікація як наука. Сутність, об'єкт і предмет МК. Міжкультурна компетентність та міжкультурна компетентність перекладача.		2	1
Тема 2. Міждисциплінарний характер "Міжкультурної комунікації". Творча особистість перекладача як суб'єкта міжкультурного посередництва. Індивідуальний стиль перекладача й особа автора.		2	1
Тема 3. Національно-культурна специфіка реалій. Побутові реалії, етнографічні і міфологічні реалії, реалії світу природи, реалії державно-адміністративного укладу та суспільного життя, ономастичні реалії, асоціативні реалії у текстах українських письменників і їх відтворення німецькою мовою.		2	1
Тема 4. Культурний код як комунікативний феномен. Поняття культурного коду. Природа і сутність культурного коду. Мова і символи культури.		2	1
Тема 5. Засвоєння іншої культури та проблеми міжкультурних контактів. Акультурація в міжкультурній комунікації. Культурний шок. Модель засвоєння «чужої» культури Мілтона Беннета.		2	1
Тема 6. Види, типи, форми міжкультурної комунікації. Мовні елементи комунікації – дискурс, мовленнєвий жанр, мовленнєвий акт. Культурна специфіка невербального коду в міжкультурній комунікації.		2	1
Тема 7. Етапи процесу перекладу: сприйняття,		2	1

відтворення та контроль готового тексту. Перекладацькі стратегії.			
Тема 8. Етнічні стереотипи в міжкультурних комунікаціях	2	1	5
Тема 9. Ефективна міжкультурна комунікація та її елементи Міжкультурна компетентність: поняття, структура, шляхи формування. Поняття та сутність толерантності. Толерантність в міжкультурній комунікації	2	1	5
Тема 10. Культурні зв'язки в сучасному світі	2	1	5
РАЗОМ:	20	10	50
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ			
Тема	Кількість годин		
	семін. заняття	заняття	сам. роб.
Тема 1-2. Ознайомлення із запропонованим для перекладу текстом: читання, визначення жанрової приналежності, часу написання, стилістичних особливостей тощо. Виконання вправ за темою заняття.	2	1	2
Тема 3-4. Аналіз, редагування та кінцеве оформлення перекладу запропонованого для перекладу тексту. Виконання вправ за темою заняття.	2	1	2
Тема 5-6. Особливості ділового спілкування в німецькомовних країнах.	2	1	2
Тема 7-8. Порівняльна характеристика німецькомовних країн.	2	1	2
Тема 9-10. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки представників різних лінгвокультур.	2	1	2
РАЗОМ	10	5	10
РАЗОМ	30	15	60

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за</p>
---	--

	<p>виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу та бали, отримані під час іспиту. Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів).</p> <p>Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює 50 завдань формату «множинний вибір» (максимальна кількість балів – 10). Правильний варіант відповіді оцінюється в 0,2 бали. виправлений з неправильного на правильний – 0,1 бали. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p> <p>Зразок завдання тесту: Визначте способи перекладу наведеного прикладу: <i>Das Gerät verfügt über eine Hochgeschwindigkeits-Datenübertragung.</i> а) калькування, б) транслітерація, с) транскрипція, d) описовий метод. Відповідь: а) тут калькується слово <i>Hochgeschwindigkeits-Datenübertragung</i> як "високошвидкісна передача даних".</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Оцінюється відвідуваність 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 7.</p> <p>Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої</p>

	<p>міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час семінарських занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять.</p> <p>При виставленні допуску до заліку (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин (35 балів), бали підсумкового тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (10 балів) та бали, отримані за опрацювання навчального матеріалу під час самостійної роботи студента (5 балів), що контролюється протягом тижня контролю самостійної роботи (КСР).</p> <p>Критерії оцінювання самостійної роботи:</p> <p>«відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої</p>

	<p>міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю – залік. Форма здачі – комбінована. Здобувачеві пропонується білет із трьох завдань – двох теоретичних (30 балів) і одного практичного (20 балів). Максимальна кількість балів за залік – 50 балів.</p> <p>Зразок питань білета і розподіл балів за завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць – 15 балів. 2. Теоретичне питання. Поняття „культурний поворот» у перекладознавстві – 15 балів. 3. Практичне питання – 20 балів. <p>Критерії оцінювання питань білета</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання (15 балів): Застосовуються описані вище критерії оцінювання відповідно до національної шкали із використанням коефіцієнта 3 2. Теоретичне питання (15 балів): Застосовуються описані вище критерії оцінювання відповідно до національної шкали із використанням коефіцієнта 3 3. Практичне питання (20 балів): Застосовуються описані вище критерії оцінювання відповідно до національної шкали із використанням коефіцієнта 4.
<p>8. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до Положення про запобігання</p>	

академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та [Процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності](#).

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Перезарахування освітніх компонент:

Процедуру перезарахування унормовано [Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці](#) та [Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К. : Академія, 2004. 344 с.
2. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К. : Довіра, 2007. 205 с.

3. Демиденко, О. (2014). Теорія міжкультурної комунікації [конспект лекцій]. Київ: НТУУ "КПІ".
4. Євдокімова-Лисогор Л. А. Основи міжкультурного діалогу: навч. посіб. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 72 с.
5. Карнегі Д. Як виробити впевненість у собі і впливати на людей, виступаючи публічно / [Пер. з англ.], 2007. 205 с.
6. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація / В.М. Манакін. К. : Академія, 2012. 288 с. 4. https://www.academia.edu/22845182/Мова_і_міжкультурна_комунікація_Навч_посібник_для_університетів_Київ_Академія_Серія_Альма_матер_285_с_Language_and_Cross_Cultural_Communication_Kyiv_Academy_Press_Alma_Mater_285_p_In_Ukrainian_2012
7. Попович М.М. Основи міжкультурної комунікації: навч. Посібник. Укл. Чернівець.нац. унт, 2012. 160 с.
8. Семенюк О. А. Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
9. Спільна історія. Діалог культур: навч. посіб./П.Вербицька, Н.Голосова, В.Дяків та ін.; Всеукр. асоц. викл. історії та сусп. дисциплін «Нова доба». Львів: ЗУКР, 2013. 256 с.
10. Ткачівська М. Р. *Иношомвні вкраплення та їх відтворення в німецькомовних перекладах* // Одеський лінгвістичний вісник № 9, том 3, 2017. С.117-123// [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/olinv_2017_9\(3\)_27.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/olinv_2017_9(3)_27.pdf)
11. Ткачівська М.Р. . [Інтертекстуальність та цитати доби тоталітарного режиму в німецькомовних перекладах творів Ю. Андруховича](#)
12. Ткачівська М. *Трансляторна еквівалентність фразеологізмів (на матеріалі перекладів Ю. Прохаська)*. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. 2013. С.153-157. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvvnuflm_2013_17_37.pdf
13. Ткачівська М.Р. Культурно-емотивні закономірності відтворення лексики обмеженого вжитку в українсько-німецькому художньому перекладі (автореферат), 2021. 38с. <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16515>
14. Ткачівська М.Р. Культурно-емотивні закономірності відтворення лексики обмеженого вжитку в українсько-німецькому художньому перекладі (дисертаційне дослідження), 2021. 431 с. <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16690>
15. Шелудченко С. Б. Крос-культурна комунікація. Навчально-методичні матеріали теоретичного курсу / С. Б. Шелудченко. ПП Іванюк, Луцьк. 2012. 124 с.
16. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. Київ: Смолоскип, 2009. 342 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Shmiher_Taras/Istoriia_ukrainskoho_perekladoznastva_XX_storichchia/
17. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2010. 312 с.

Додаткова

1. Анохіна Т. О. Тенденції позначення невербальних лакун у різномовних дискурсах . Філологічні трактати. 2010. № 1. С. 5–11.
2. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. К. : Рідна мова, 1998. 475 с.
3. Бичко А. К. Феномен української інтелігенції : Спроба екзистенціального дослідження. Дрогобич : [б. в.], 1997. 115 с.
4. Вербицька П., Голосова Н., Дяків В. та ін. Спільна історія. Діалог культур: навч. Посіб. «Нова доба». Львів: ЗУКР, 2013. 256 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис : у 2 т. К. : Оберіг, 1991. Т. 1. 450 с.; Т. 2. 445 с.
6. Гавріна Н. І. Концепції трансформацій етнічної ідентичності в сучасному суспільстві. Нова парадигма : Вип. 65; ч. II. К. : Вид-во НПУ імені М. Драгоманова, 2007. С. 31–36.
7. Гнатенко П. І. Український національний характер. К. : ДОК-К, 1997. 114 с.
8. Горлова В. М. Українська національна ідентичність : компаративний аналіз націоналістичних дискурсів : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.12 / В. М. Горлова. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. 187 с

Викладач _____ **Марія ТКАЧІВСЬКА**